

## Előszó

*Gyűjtsük töredékeinket,  
Hogy végleg el ne vesszenek  
És ezáltal  
Üresebb legyen a múlt,  
Szegényebb a jelen  
S kétesebb a jövő.*

(Ipolyi Arnold)

Kedves olvasó!

Ezen gondolatok jegyében tettem vizsgálat tárgyává Maros megye jelentős személyiségeinek múltját. Hosszú könyvtárosi és bibliográfusi munkám során tudatosodott bennem, hogy mennyire fontos a hely szellemi múltjának feltárása.

Sajátos ez a lexikon több szempontból is.

Nem lexikonszerkesztő szakemberek készítették, nem az egyes tudományágak vagy témakörök szakemberei. Könyvtárosi gondolkozás az elindítója ennek a hatalmas munkának, és a megvalósítás módszerei is azok.

Feladatomnak azt tekintettem, hogy segítsem feltárni és őrizni a megye múltját az itt élők tevékenységének ismertetése által. Az egy megyében élt és tevékenykedett és a valami módon ehhez a megyéhez kötődő kimagaslóan jeles személyiségek főleg helyi vonatkozású tevékenységét gyűjtöttem össze. Ezzel azt is kerestem, kutattam, hogy miként kapcsolódik Erdély kultúrája Európához.

Könyvtárosi eszközökkel gyűjtöttem az adatokat: a már eddig elkészített helyismereti bibliográfiák, bio-bibliográfiák és a könyvtárak katalógusai képezték a kiindulási pontot. Az enciklopédiák, általános- és szaklexikonok, monográfiák, valamint a szerzők műveinek tanulmányozása által alakult minden szócikk. Örömmel konstatáltam a Maros Megyei Könyvtár anyagának gazdagságát és a helyi szerzők adományaiból összegyűlt, máshol meg nem található művek sokaságát. A számítógép rugalmasságát kihasználva napról napra, évről évre gyűlt és bővült minden szócikk: a bibliográfiák összeállításában ismert hálóba effektus itt is működött.

Nem egyenként állítottam össze egy-egy személy életrajzi adatait, tevékenységének főbb vonalát, a róla szóló információkat, hanem a sok-sok átnézett lexikon, tudományos munka, monográfia, bibliográfia, folyóirat, újság, aprónyomtatvány, stb. böngészése útján gyűlt információkkal bővítettem napról napra a szócikkeket, mindig feltüntetve és megnevezve a kapott információk helyét.

Célom az volt, hogy megpróbáljak összeállítani egy olyan törzsanyagot, amelyből tükröként előttünk áll tárgyilagos megközelítésben, hogy az évszázadok folyamán kik éltek, tevékenykedtek, alkottak a mai Maros megye területén, függetlenül a nemzetiségi, vallási hovatartozástól. Ezáltal felmutathatjuk az itt élők szellemi múltjából a bármilyen területen végzett kimagasló eredményeiket, akár csupán helyi vagy akár a világ élvonalába tartozókat is. Láthatjuk a kötődéseket az európai műveltséget hazahozók által, és az innen kirajzó tehetségek

munkásságát és megvalósításait a világban. Azért nem bio-bibliográfiát készítettem, mert az kizárná azon jelentős személyeket, akik nem írtak könyveket, de mégis gazdagították a kultúrát.

Aki tudni akarja, hogy „Ki Kicsoda” volt Maros megyében, lehetnek azok írók, zenészek, képzőművészek, papok, tanárok, orvosok, gyógyszerészek, sportolók, tudósok, jogászok, földbirtokosok, üldözöttek és üldözők, áldozatok, polgármesterek és funkcionáriusok, muzeográfusok, könyvtárosok, politikusok, gyárosok, kereskedők, és néha még molnárok, munkások, földművesek is, választ kap erre a kérdésre. Hangsúlyozom a múlt időt, ki volt, mert csak a lezárt életekről szóló információkat gyűjtöttük.

Itt van a húsz év munkája, ami tele van hibákkal és hiányosságokkal, de azért kérem, forgassák elnéző bizalommal, mert remélhetőleg jó kiindulási pont egy-egy kutatás elkezdéséhez. Maros megye határait használtam, és mégis a határtalanság bizonyítéka ez a lexikon, hiszen segíthet a történelmi tudatunk tisztán tartásában.

A mai Maros megye történelmi múltjának kulturális sokszínűsége, az írásos emlékeiben fellelhető személyiségek életrajzi adatai és munkásságuk, alkotói tevékenységük ismerete, példa lehet és serkentő ösztönzés a következő nemzedékek számára.

Köszönet és hála elsősorban Ferencz Klára történelem szakos kolléganőmnek, akit szinte belekényszerítettem ebbe a nagy munkába. És hálás köszönet minden segítő könyvtáros kollégának, barátnak, ismerősnek és ismeretlennek, aki adatokkal és információval segítette ezt a művet. Utoljára, de nem utolsósorban, a legnagyobb köszönet felejthetetlen, önfeláldozó férjemnek, Fülöp Gézának szól: a tőle elrabolt időért nem tudok magamnak megbocsátani.

*Fülöp Mária*

*Forrás: Fülöp Mária: Maros megyei életrajzi lexikon. I. kötet. Cronica mureșeană, Erdőszentgyörgy, 2025, 5–6.*